

Standarta Eiroparometrs 98
Ziema 2022 - 2023

Sabiedriskā doma Eiropas Savienībā

Nacionālais ziņojums LATVIJA

Aptauja: Janvāris – Februāris 2023

Pētījumu pasūtītis un tā tapšanu koordinējis Eiropas Komisijas Komunikācijas ģenerāldirektorāts.
Šis ziņojums tapis Eiropas Komisijas pārstāvniecībai Latvijā.

Šis dokuments nepauž Eiropas Komisijas viedokli. Tā interpretācija un viedokļi ir vienīgi autoru ziņā.

Projekta nosaukums	Standarta Eurobarometrs 98 - Ziema 2022-2023 Sabiedriskā doma Eiropas Savienībā, Nacionālais ziņojums
Valoda	LV
Projekta numurs	2023.1586
Vide/Izdevums	2023.1586PDF/Volume_01
Kataloga numurs	NA-AO-23-019-LV-N
ISBN	978-92-68-01146-1
ISSN	1977-3927
DOI	10.2775/775488

© European Union, 2023

<https://www.europa.eu/eurobarometer>

Foto: Getty Images

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	4
I. ESOŠĀS SITUĀCIJAS VĒRTĒJUMS EIROPAS SAVIENĪBĀ UN LATVIJĀ	6
II. EIROPAS SAVIENĪBA UN TĀS PRIORITĀTES	10
KOPSAVILKUMS	14

IEVADS

Standarta Eiroparometrs 98 Ziema 2022 - 2023

“Eiroparometrs 98” aptauja Latvijā notika no 2023. gada 12. līdz 26. janvārim, un tās laikā tika aptaujāti 1039 Latvijas pilsoņi vecumā no 15 gadiem. Aptauju Latvijā veica vadošā pētījumu un konsultāciju kompānija “Kantar”. “Eiroparometrs 98” ir trīsdesmit astotā “Eurobarometer Standard” aptauja, kopš Latvija ir kļuvusi par Eiropas Savienības (turpmāk tekstā – ES) dalībvalsti. “Eurobarometer Standard” pētījums tiek veikts divas reizes gadā, un šīs aptaujas ietvaros tiek sekots līdzi pilsoņu viedoklim par dažādiem Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm aktuāliem jautājumiem.

Viennozīmīgi svarīgākais 2022. gada Latvijas iekšpolitikas notikums uz Krievijas iebrukuma Ukrainā fona bija 14. Saeimas vēlēšanas, kas norisinājās 2022. gada rudenī un kurās piedalījās 59,41% balsstiesīgo. Šajās vēlēšanās vēlēšanu aktivitāte bija augstāka nekā 2018. gada rudenī, kad norisinājās 13. Saeimas vēlēšanas un tajās piedalījās 54,6% balsstiesīgo Latvijas pilsoņu). Pēc vēlēšanām valsts prezidents Egils Levits valdības veidošanu un vadīšanu uzticēja ministru prezidentam Krišjānim Kariņam (“Jaunā Vienotība”).

Būtiski notikumi, kas piesaistīja sabiedrības uzmanību Latvijā 2022. gadā:

- Pavasarī beidzās COVID-19 dēļ valstī izsludinātā ārkārtējā situācija un tika atcelti gandrīz visi COVID-19 ierobežojumi;
- Latvijā vizītēs ieradās NATO ģenerālsekretārs Jenss Stoltenbergs, Spānijas premjerministrs Pedro Sančess un Kanādas premjerministrs Džastins Trudo;
- Saeima pieņēma paziņojumu par Krievijas atzīšanu kā terorismu atbalstošu valsti. Drīz vien pēc lēmuma pieņemšanas Saeimas mājaslapa piedzīvoja kibernetisku uzbrukumu. Saeima arī atzina Latvijas Pareizticīgās Baznīcas neatkarību no Maskavas patriarhāta;
- Tika demontēts Uzvaras parkā esošā Pieminēkļa Padomju Latvijas un Rīgas atbrīvotājiem no vācu fašistiskajiem iebrucējiem obelisks;
- Saeima galīgajā lasījumā atbalstīja grozījumus Izglītības likumā un Vispārējās izglītības likumā, ar kuriem paredzēts pakāpeniski — līdz 2025. gadam — izglītības programmas īstenot tikai valsts valodā;
- Rīgā notika Apvienoto reaģēšanas spēku valstu un valdību vadītāju sanāksme.

Sabiedrībā plašas diskusijas raisīja arī vairākās citas aktuālas tēmas:

- Latvijas sabiedrība aktīvi puda savu nosodījumu Krievijas iebrukumam Ukrainā un izrādīja savu atbalstu Ukrainas iedzīvotājiem, iesaistoties dažādās atbalsta akcijās;
- Augstā inflācija valstī un pieaugošā dzīves dārdzība;
- Dzīvesbiedru likums, kas paredz likumīgas iespējas visām ģimenēm Latvijā saņemt tiesisko aizsardzību neatkarīgi no tā, vai dzīvesbiedri ir noslēguši laulību.

Pretdarbība Krievijas karam Ukrainā un atbalsts Ukrainai izvirzījās par Latvijas ārpolitikas svarīgāko uzdevumu 2022. gadā. No kara pirmās dienas Latvija ir sniegusi Ukrainai visaptverošu politisko, militāro, finanšu un humāno palīdzību un šajā jautājumā ir viena no vadošajām pasaules valstīm procentuāli no IKP. Sniegtais atbalsts veido 1% no Latvijas IKP jeb vairāk nekā 370 miljonus eiro.

Latvija uzņemsies Eiropas Padomes prezidentūru no 2023. gada maija līdz novembrim, rotācijas kārtībā pārņemot šo atbildību no Islandes. Sešu mēnešu ilgās prezidentūras laikā Latvijas ārlietu ministrs vadīs Eiropas Padomes Ministru komitejas darbu.

I. ESOŠĀS SITUĀCIJAS VĒRTĒJUMS EIROPAS SAVIENĪBĀ UN LATVIJĀ

1 Iedzīvotāju kopējais noskaņojums

2023. gada ziemā teju absolūtais vairākums jeb 82% Latvijas Republikas pilsoņu ir kopumā apmierināti ar savu dzīvi. Lielākā daļa (68%) Latvijas pilsoņu norāda, ka ir diezgan apmierināti, savukārt 14% norāda, ka ir ļoti apmierināti ar savu dzīvi kopumā. Savukārt mazāk nekā piektā daļa (18%) Latvijas pilsoņu norāda, ka nejūtas ar savu dzīvi apmierināti (16% - ne visai apmierināti; 2% - nemaz nav apmierināti). Turklāt pusgada laikā būtiski pieaudzis ar dzīvi kopumā apmierināto Latvijas pilsoņu īpatsvars (no 76% uz 82%, kāpums par 6 procenta punktiem (turpmāk tekstā PP); un ir samazinājies neapmierināto īpatsvars (no 24% uz 18%, kritums par 6 PP). Šāds apmierinātības ar dzīvi līmenis ir tāds pats kā vidēji Eiropā, kur 85% pilsoņu ir kopumā apmierināti ar savu dzīvi (64% - diezgan apmierināti; 19% - ļoti apmierināti). Jāatzīmē gan, ka pusgada laikā eiropiešu apmierinātība ar dzīvi ir mazinājusies (kritums par 2 PP; no 85% uz 83%) un ir pieaudzis ar dzīvi neapmierināto eiropiešu īpatsvars (kāpums par 2 PP, no 15% uz 17%).

Salīdzinājumam, 77% Lietuvas un 81% Igaunijas pilsoņu 2023. gada ziemā ir apmierināti ar savu dzīvi kopumā. Salīdzinoši ar dzīvi visapmierinātākie ir Dānijas (98%), Zviedrijas (97%), Īrijas (96%), Nīderlandes (95%), Somijas (94%), Luksemburgas (94%), Maltas (94%), Čehijas (93%), Slovēnijas (92%) un Polijas (90%) pilsoņi. Savukārt salīdzinoši zemākā apmierinātība ar dzīvi ir Rumānijā (58%), Turcijā (59%) un Serbijā (59%).

Pusgada laikā nav būtiski mainījies Latvijas pilsoņu vērtējums par situāciju Latvijā kopumā. Divas piektdaļas jeb 41% Latvijas pilsoņu situāciju Latvijā vērtē kā kopumā labu (no 43% uz 41%, kritums par 2 PP), savukārt tāpat kā vasarā, arī ziemā 55% Latvijas pilsoņu situāciju Latvijā vērtē kā kopumā sliktu. Līdzīgās domās par situāciju savās valstīs ir visi Eiropas iedzīvotāji, un rādītājs pusgada laikā nav būtiski mainījies. Divas piektdaļas jeb 41% eiropiešu uzskata, ka situācija viņu valstī ir vērtējama kā kopumā laba, bet 58% to vērtē kā kopumā sliktu.

Kopš 2022. gada vasaras Latvijas pilsoņu gaidas saistībā ar nākamajiem divpadsmit mēnešiem viņu dzīvēs kopumā ir kļuvušas optimistiskākas. Taujāti par to, teju trešā daļa jeb 31% Latvijas pilsoņu uzskata, ka nākamais gads kopumā būs labāks, savukārt puse (49%) domā, ka tāds pats. Jāatzīmē, ka kopš vasaras būtiski samazinājies to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri uzskata, ka nākamie divpadsmit mēneši kopumā būs sliktāki (no 31% uz 14%, kritums par 17 PP). Kopumā eiropiešu gaidas par nākamo gadu ir līdzīgas kā Latvijas pilsoņiem. Arī eiropiešu vidū audzis optimistiski noskaņoto īpatsvars (no 22% uz 25%, par 3 PP) un samazinājies pesimistiskāk noskaņoto īpatsvars (no 23% uz 18%, kritums par 5 PP), ziemā vien teju katrs piektais jeb 18% Eiropas iedzīvotāju kopumā uzskata, ka nākamie divpadsmit mēneši viņu dzīvēs būs sliktāki. Vairāk nekā puse jeb 55% eiropiešu uzskata, ka viņu dzīves būs tādas pašas nākamajos divpadsmit mēnešos.

Latvijas pilsoņi pēdējo sešu mēnešu laikā savos vērtējumos par lietu virzību Latvijā ir kļuvuši mazāk kritiski. Ziemā trešā daļa jeb 33% uzskata, ka Latvijā lietas virzās pareizā virzienā, savukārt teju puse jeb 48% Latvijas pilsoņu uzskata, ka lietas Latvijā virzās nepareizā

virzienā. Jāatzīmē, ka šādi domājošu pilsoņu īpatsvars kopš vasaras ir samazinājies (no 54% uz 48%, kritums par 6 PP). Nedaudz līdzīga tendence vērojama viscaur Eiropas Savienībā. Kopumā 29% eiropiešu uzskata, ka lietas viņu valstīs virzās pareizā virzienā un šādi domājošo īpatsvars pēdējā pusgada laikā ir pieaudzis (no 27% uz 29%, kāpums par 2 PP); bet 61% uzskata, ka lietas viņu valstīs virzās nepareizā virzienā, turklāt eiropiešu īpatsvars, kuri tā uzskata, būtiski pusgada laikā nav mainījies (no 62% uz 61%, izmaiņas par 1 PP).

Gada laikā augusti Latvijas pilsoņu informētība par Eiropas jautājumiem, un savu informētību viņi vērtē augstāk nekā ES iedzīvotāji kopumā. Katrs otrais jeb 49% Latvijas pilsoņu 2022. gada ziemā uzskata, ka Latvijas iedzīvotāji ir kopumā labi informēti par Eiropas jautājumiem, turklāt gada laikā būtiski pieaudzis šādi domājošo īpatsvars (no 28% uz 49%, kāpums par 21 PP). Savukārt otra puse jeb 49% ir pretējās domās. Turklāt Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri uzskata, ka Latvijas iedzīvotāji ir slikti informēti par Eiropas jautājumiem, gada laikā būtiski samazinājies (no 71% uz 49%, kritums par 22 PP). Eiropieši kopumā savā vērtējumā par informētību Eiropas jautājumos ir nedaudz piezēmetāki, lai arī gada laikā informētības novērtējums pieaudzis. 2022. gada ziemā trešā daļa jeb 35% Eiropas iedzīvotāju kopumā uzskata, ka viņu valstu iedzīvotāji ir labi informēti par Eiropas jautājumiem (no 29% uz 35%, kāpums par 6 PP), tajā pat laikā lielākā daļa jeb 63% tomēr uzskata, ka viņu valstu iedzīvotāji ir slikti informēti par Eiropas jautājumiem (no 69% uz 63%, kritums par 6 PP).

Taujāti par savu personīgo informētību par Eiropas jautājumiem, nedaudz vairāk nekā puse jeb 54% Latvijas pilsoņu ir norādījuši, ka par Eiropas jautājumiem jūtas kopumā labi informēti. Gada laikā Latvijas pilsoņu informētība par Eiropas jautājumiem būtiski palielinājusies – ir pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri apgalvo, ka jūtas kopumā labi informēti par Eiropas jautājumiem (no 35% uz 54%, pieaugums par 19 PP). Un ir samazinājies to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri apgalvo, ka ir slikti informēti par Eiropas jautājumiem (no 65% uz 46%, kritums par 19 PP). Lai arī eiropiešu vidū vērtējums par personīgo informētību Eiropas jautājumos gada laikā ir pieaudzis, tas ir zemāks nekā Latvijas pilsoņu vidū. Ziemā divas piektdaļas jeb 43% eiropiešu uzskata, ka ir kopumā labi informēti par Eiropas jautājumiem (no 35% uz 43%, kāpums par 8 PP), savukārt vairāk nekā puse jeb 56% uzskata, ka par Eiropas jautājumiem ir slikti informēti (no 64% uz 56%, samazinājums par 8 PP). Latvijas pilsoņi savu personīgo un līdzcilvēku informētību par Eiropas jautājumiem vērtē augstāk nekā eiropieši kopumā, šāds informētības līmenis raksturojams kā salīdzinoši vidējs.

2 Svarīgākās problēmas valstī un personīgi

Pusgada laikā nav novērojamas izmaiņas Eiropas Savienības pilsoņu priekšstatos par svarīgākajām problēmām viņu valstīs. Tā 2022. gada ziemā ne tikai Latvijas pilsoņu, bet visu eiropiešu redzējumā svarīgākā problēma, ar kuru pašreiz saskaras valstīs ES, ir cenu pieaugums/ inflācija/ dzīves dārdzība (56% Latvijas pilsoņu, 53%

eiropiešu). Latvijas pilsoņu vidū pusgada laikā šādi domājošo īpatsvars ir samazinājies (no 61% uz 56%, kritums par 5 PP).

Tāpat kā pirms pusgada otra svarīgākā problēma valstī Latvijas pilsoņu redzējumā ir ekonomiskā situācija. 2023. gada ziemā šādi uzskata piektā daļa jeb 22% Latvijas pilsoņu. Savukārt eiropieši kopumā kā nākamo svarīgāko problēmu savā valstī nosauc gan ekonomisko situāciju viņu valstī (19%), gan energoapgādi (19%).

Lai arī pusgada laikā Latvijas pilsoņu bažas par cenu pieaugumu/ inflāciju/ dzīves dārdzību, kā arī ekonomisko situāciju, energoapgādi Latvijā un starptautisko situāciju ir mazinājušās, ir pieaugušas bažas par veselības aprūpi (no 14% uz 24%, kāpums par 10 PP), nodokļu sistēmu (no 11% uz 13%, kāpums par 2 PP), bezdarbu (no 6% uz 9%, kāpums par 3 PP) un valsts parādu (no 6% uz 9%, kāpums par 3 PP).

Personīgajā līmenī, salīdzinot ar 2022. gada vasaru, ziemā izmaiņas pilsoņu priekšstatos par svarīgākajām problēmām nav novērojamas. Arvien divas svarīgākās problēmas personīgi, ar kurām pašreiz saskaras ne tikai Latvijas pilsoņi, bet eiropieši kopumā, ir cenu pieaugums/ inflācija/ dzīves dārdzība un veselības aprūpe. Lielākā daļa jeb 68% Latvijas pilsoņu un 62% eiropiešu cenu pieaugumu/ inflāciju/ dzīves dārdzību norāda kā svarīgāko problēmu, ar ko saskaras personīgi, lai arī šo cilvēku īpatsvars pusgada laikā nedaudz samazinājies ne tikai Latvijas pilsoņu, bet arī visu eiropiešu vidū (Latvijas pilsoņu vidū no 70% uz 68%, kritums par 2 PP; eiropiešu vidū no 63% uz 62%, samazinājums par 1 PP). Ceturtā daļa jeb 26% Latvijas pilsoņu un teju piektā daļa jeb 18% eiropiešu veselības aprūpi nosauc kā svarīgāko problēmu, ar kuru saskaras personīgi. Turklāt Latvijas pilsoņu īpatsvars, kam veselības aprūpe ir svarīgākā problēma privātā līmenī, pēdējā pusgada laikā ir pieaudzis (no 22% uz 26%, kāpums par 4 PP), bet eiropiešu vidū saglabājies 2022. gada vasaras līmenī.

Kopš vasaras Latvijas pilsoņu raizes mazinājušās tādās jomās kā finanšu situācija māsaimniecībā (no 15% uz 11%, kritums par 4 PP) un pensijas (no 13% uz 11%, samazinājums par 2 PP), savukārt bažas par nodokļu sistēmu ir pieaugušas (no 10% uz 13%, pieaugums par 3 PP).

3 Iedzīvotāju uzticēšanās Latvijas un Eiropas Savienības institūcijām

Kamēr eiropiešu vidū uzticēšanās medijiem nav mainījies, kopš 2022. gada vasaras Latvijas pilsoņu uzticēšanās plašsaziņas līdzekļiem (medijiem) ir nedaudz augusi. Tā ziemā teju puse jeb 47% Latvijas pilsoņu norāda, ka uzticas medijiem (no 43% uz 47%, pieaugums par 4 PP). Tajā pašā laikā līdzīgs īpatsvars jeb 46% Latvijas pilsoņu ir norādījuši, ka medijiem neuzticas. Savukārt 38% eiropiešu, tāpat kā vasarā, arī 2022. gada ziemā norāda, ka medijiem uzticas, bet 58%, ka tomēr medijiem kopumā neuzticas. Latvijas pilsoņu uzticēšanās līmenis medijiem ir nedaudz augstāks nekā eiropiešu vidū kopumā, taču tas vērtējams kā salīdzinoši zems.

Kopš vasaras, ziemā Latvijas pilsoņu uzticēšanās tiesai, Latvijas tiesību sistēmai nav būtiski mainījies, bet tā ir zemāka nekā eiropiešu vidū kopumā. Divas piektdaļas jeb 43% Latvijas pilsoņu

(no 46% uz 43%, kritums par 3 PP) un kopumā 54% eiropiešu uzticas savām tiesām, tiesu sistēmām. Savukārt tām neuzticēšanos pauž 44% Latvijas pilsoņu (no 42% uz 44%, kāpums par 2 PP) un 42% eiropiešu (no 44% uz 42%, kritums par 2 PP).

Salīdzinājumā ar 2022. gada vasaru, ziemā Latvijas pilsoņu uzticēšanās armijai ir būtiski samazinājies un tā ir zemāka nekā eiropiešu vidū kopumā. Lielākā daļa jeb 68% Latvijas pilsoņu 2023. gada ziemā uzticas Latvijas armijai (no 72% uz 68%, kritums par 4 PP) un kopumā 71% eiropiešu uzticas savām armijām. Piektā daļa jeb 20% Latvijas pilsoņu ir norādījuši, ka armijai neuzticas (no 18% uz 20%, kāpums par 2 PP). Latvijas pilsoņu un eiropiešu uzticēšanās policijai pēdējā pusgada laikā nav mainījies. 63% Latvijas pilsoņu (no 65% uz 63%, samazinājums par 2 PP) un 70% eiropiešu (no 69% uz 70%, pieaugums par 1 PP) uzticas policijai, savukārt ceturtā daļa jeb 27% Latvijas pilsoņu (no 28% uz 27%, samazinājums par 1 PP) un tāpat 27% eiropiešu (no 28% uz 27%, samazinājums par 1 PP) policijai neuzticas.

Līdzīgi kā Eiropas Savienībā kopumā, arī Latvijā pusgada laikā augusti pilsoņu uzticēšanās reģionālajām vai vietēja līmeņa institūcijām. Tā 2022. gada ziemā nedaudz vairāk nekā puse jeb 59% Latvijas pilsoņu (no 50% uz 59%, kāpums par 9 PP) un 56% eiropiešu (no 54% uz 56%, kāpums par 2 PP) ir norādījuši, ka uzticas reģionālajām vai vietēja līmeņa institūcijām, savukārt aptuveni trešā daļa jeb 31% Latvijas pilsoņu (no 42% uz 31%, kritums par 11 PP) un 39% (no 41% uz 39%, kritums par 2 PP) eiropiešu šīm institūcijām neuzticas.

Pēdējā pusgada laikā vērojamas būtiskas izmaiņas Latvijas pilsoņu vērtējumā par uzticēšanos Latvijas veselības aprūpes un medicīniskajam personālam. 2022. gada ziemā Latvijas pilsoņu uzticēšanās veselības aprūpes un medicīniskajam personālam būtiski samazinājies, 62% Latvijas pilsoņu norāda, ka uzticas Latvijas veselības aprūpes un medicīniskajam personālam (no 70% uz 62%, kritums par 8 PP), un pieaudzis to pilsoņu īpatsvars, kuri šim personālam neuzticas (no 27% uz 32%, kāpums par 5 PP). Savukārt eiropiešu vidū uzticēšanās veselības aprūpes un medicīnas personālam kopš vasaras nav būtiski mainījies un ir augstāka nekā Latvijas pilsoņu vidū. Trīs no četriem jeb 76% eiropiešu norāda, ka uzticas savu valstu veselības aprūpes un medicīnas personālam.

Arī Latvijas pilsoņu uzticēšanās līmenis politiskajām partijām pēdējo sešu mēnešu laikā būtiski kāpis, kamēr eiropiešu vidū tas nav būtiski mainījies. Ziemā politiskajām partijām kopumā uzticas vairāk nekā katrs desmitais jeb 15% Latvijas pilsoņu (no 9% uz 15%, kāpums par 6 PP), taču teju vairākums jeb 78% Latvijas pilsoņu norāda, ka politiskajām partijām kopumā neuzticas. Savukārt piektā daļa jeb 22% eiropiešu 2022. gada ziemā ir norādījuši, ka politiskajām partijām kopumā uzticas, kamēr trīs no četriem jeb 75% ir pretējās domās. Latvijas pilsoņu un eiropiešu kopumā uzticēšanās politiskajām partijām ir vērtējama kā zema.

Kamēr Latvijas pilsoņu uzticēšanās līmenis Latvijas valdībai nav būtiski mainījies kopš 2022. gada vasaras, ir pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri uzticas Saeimai. Teju trešā daļa jeb 31% Latvijas pilsoņu 2022. gada ziemā norāda, ka uzticas Latvijas Republikas Saeimai (no 22% uz 31%, kāpums par 9 PP), turklāt šis rādītājs atbilst rezultātam Eiropā, jo 33% eiropiešu uzticas savu

valstu nacionālajiem parlamentiem (no 34% uz 33%, samazinājums par 1 PP). Lielākā daļa gan Latvijas pilsoņu (31%), gan eiropiešu (61%) norāda, ka nacionālajiem parlamentiem neuzticas. Savukārt valdībai 2022. gada ziemā uzticas aptuveni trešā daļa jeb 32% Latvijas pilsoņu (no 30% uz 32%, pieaugums par 2 PP), neuzticas lielākā daļa – 61% Latvijas pilsoņu (no 64% uz 61%, kritums par 3 PP). Nacionālajām valdībām uzticas aptuveni trešā daļa jeb 32% eiropiešu (no 34% uz 32%, kritums par 2 PP), bet neuzticas lielākā daļa – 63% eiropiešu (no 61% uz 63%, kāpums par 2 PP). Latvijas pilsoņu uzticēšanās līmenis valdībai un Saeimai kopumā ir vienlīdz augsts kā eiropiešu vidū kopumā, taču tas vērtējams kā salīdzinoši zems.

Kopš vasaras, 2022. gada ziemā ir būtiski samazinājies to eiropiešu īpatsvars, kuri uzticas Eiropas institūcijām, kamēr Latvijas pilsoņu vidū uzticēšanās līmenis Eiropas Parlamentam (EP), Eiropas Komisijai un Eiropadomei ir audzis. Nedaudz vairāk nekā puse jeb 57% Latvijas pilsoņu (no 50% uz 57%, kāpums par 7 PP) un teju puse (49%) eiropiešu (no 52% uz 49%, kritums par 3 PP) ir norādījuši, ka uzticas Eiropas Parlamentam. Nedaudz vairāk nekā puse jeb 54% Latvijas pilsoņu (no 49% uz 54%, kāpums par 5 PP) un 46% eiropiešu (no 48% uz 46%, kritums par 2 PP) ir norādījuši, ka uzticas Eiropas Komisijai. Līdzīgi 53% Latvijas pilsoņu (no 52% uz 53%, pieaugums par 1 PP) un 46% eiropiešu (no 47% uz 46%, samazinājums par 1 PP) ir norādījuši, ka uzticas Eiropas Centrālajai bankai un puse jeb 51% Latvijas pilsoņu (no 46% uz 51%, kāpums par 5 PP) un 43% eiropiešu (no 47% uz 43%, kritums par 3 PP) ziemā ir norādījuši, ka uzticas Eiropadomei. Latvijas pilsoņu uzticēšanās līmenis Eiropas institūcijām kopumā ir augstāks nekā eiropiešu vidū kopumā, taču tas vērtējams kā salīdzinoši zems.

Kopš 2022. gada vasaras, ziemā eiropiešu vidū novērojama uzticēšanās mazināšanās tādām starptautiskajām organizācijām kā Eiropas Savienība (ES), NATO un Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO), kamēr Latvijā to pilsoņu, kuri uzticas šīm organizācijām, īpatsvars ir nedaudz audzis. 2022. gada ziemā aptuveni divas piektdaļas jeb 45% Latvijas pilsoņu ir norādījuši, ka uzticas ANO (no 41% uz 45%, pieaugums par 4 PP), vairāk nekā puse jeb 58% uzticas Eiropas Savienībai (no 56% uz 58%, pieaugums par 2 PP) un teju lielākā daļa jeb 60% uzticas NATO (no 58% uz 60%, pieaugums par 2 PP). Tajā pat laikā nedaudz mazāk nekā puse jeb 48% eiropiešu ir norādījuši, ka uzticas ANO (no 49% uz 48%, kritums par 1 PP), līdzīgi 47%, ka uzticas ES (no 49% uz 47%, kritums par 2 PP) un puse jeb 50%, ka kopumā uzticas NATO (no 51% uz 50%, kritums par 1 PP).

II. EIROPAS SAVIENĪBA UN TĀS PRIORITĀTES

1 Eiropas Savienības kopējais vērtējums

2023. gada ziemā kopumā teju pusei jeb 48% Latvijas pilsoņu un divām piektdaļām (42%) Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu ir pozitīvs priekšstats par Eiropas Savienību. Kopš 2022. gada vasaras Latvijas pilsoņu priekšstats par Eiropas Savienību ir uzlabojies, jo būtiski samazinājies to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuriem ir negatīvs priekšstats par Eiropas Savienību (-7 PP, no 16% uz 9%), bet eiropiešu priekšstats par Eiropas Savienību ir pasliktinājies – pusgada laikā ir būtiski pieaudzis to eiropiešu īpatsvars, kuriem ir negatīvs priekšstats par Eiropas Savienību (+5 PP, no 16% uz 21%).

Lielākā daļa (69%) Latvijas pilsoņu ir norādījuši, ka saprot, kā darbojas Eiropas Savienība (-1 PP, no 70% uz 69%), savukārt ceturtda daļa (25%) Latvijas pilsoņu ir norādījuši, ka to nesaprot (-2 PP, no 27% uz 25%). Līdzīgi arī lielākā daļa Eiropas Savienības pilsoņu (63%) ir norādījuši, ka saprot, kā darbojas Eiropas Savienība (-1 PP, no 64% uz 63%, rādītājs ir būtiski samazinājies).

Domājot par to, ko ES nozīmē viņiem personīgi, Latvijas pilsoņi visbiežāk ir norādījuši brīvas ceļošanas, mācību un darba iespējas jebkur Eiropas Savienībā (59%). Salīdzinoši bieži Latvijas pilsoņi norāda mieru (34%). Arī – eiro (29%), nākamo paaudžu dzīves kvalitāti (25%), ekonomisko labklājību (21%), kam seko kultūru daudzveidība (19%), sociālā aizsardzība (17%), demokrātija (17%), stingrāks vārds pasaulē (15%), nepietiekama ārējo robežu kontrole (14%), birokrātija (13%), naudas izšķiešana (13%), mūsu kultūras identitātes zaudēšana (10%), bezdarbs (8%) un augstāks noziedzības līmenis (5%).

2023. gada ziemā, salīdzinot ar vasaras periodu, ir būtiski samazinājies to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuriem Eiropas Savienība personīgi nozīmē birokrātiju (-8 PP, no 21% uz 13%), mācību un darba iespējas jebkur Eiropas Savienībā (-5 PP, no 64% uz 59%), eiro (-5 PP, no 34% uz 29%), kultūru daudzveidību (-5 PP, no 24% uz 19%), demokrātiju (-4 PP, no 21% uz 17%), naudas izšķiešanu (-4 PP, no 17% uz 13%). Toties ir būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuriem Eiropas Savienība personīgi nozīmē nepietiekamu ārējo robežu kontroli (+3 PP, no 11% uz 14%), bezdarbu (+3 PP, no 5% uz 8%) un augstāku noziedzības līmeni (+2 PP, no 3% uz 5%).

Tāpat kā Latvijas pilsoņi, arī eiropieši, domājot par to, ko viņiem personīgi nozīmē Eiropas Savienība, visbiežāk ir norādījuši brīvas ceļošanas, mācību un darba iespējas jebkur Eiropas Savienībā (50%). Salīdzinoši bieži eiropieši ir norādījuši mieru (32%) un eiro (32%), kam seko demokrātija (26%), stingrāks vārds pasaulē (26%), kultūru daudzveidība (24%), nākamo paaudžu dzīves kvalitāte (20%), birokrātija (20%), naudas izšķiešana (19%), nepietiekama ārējo robežu kontrole (19%), ekonomiskā labklājība (19%), sociālā aizsardzība (12%), mūsu kultūras identitātes zaudēšana (12%), augstāks noziedzības līmenis (11%) un bezdarbs (7%).

2023. gada ziemā, salīdzinot ar vasaras periodu, ir būtiski samazinājies to eiropiešu īpatsvars, kuriem Eiropas Savienība personīgi nozīmē demokrātiju (-2 PP, no 28% uz 26%), nākamo paaudžu dzīves kvalitāti (-2 PP, no 22% uz 20%), mieru (-1 PP, no

33% uz 32%), sociālo aizsardzību (-1 PP, no 13% uz 12%), brīvas ceļošanas, mācību un darba iespējas jebkur Eiropas Savienībā (-1 PP, no 51% uz 50%), eiro (-1 PP, no 33% uz 32%), stingrāku vārdu pasaulē (-1 PP, no 27% uz 26%), kā arī sociālo aizsardzību (-1 PP, no 13% uz 12%).

2 Eiropas Savienības loma svarīgāko jautājumu risināšanā

Vissvarīgākā problēma, ar kuru šobrīd saskaras ES, gan pēc Latvijas, gan pēc Eiropas Savienības pilsoņu domām, ir cenu pieaugums/ inflācija / dzīves dārdzība (LV – 56%, ES27 – 53%).

Tai, pēc Latvijas pilsoņu domām, seko veselības aprūpe (LV – 24%, ES27 – 14%), ekonomiskā situācija (LV – 22%, ES27 – 19%) un energoapgāde (LV – 17%, ES27 – 19%). Savukārt ES dalībvalstu pilsoņi vissvarīgākās problēmas, ar kurām šobrīd saskaras ES, ir norādījuši arī vidi un klimata pārmaiņas (LV – 2%, ES27 – 14%).

Šīm problēmām, pēc Latvijas pilsoņu domām, seko nodokļi (LV – 13%), pensijas (LV – 12%), starptautiskā situācija (LV – 11%). Salīdzinoši retāk kā problēmas, ar kurām šobrīd saskaras ES, Latvijas pilsoņi norāda valsts parādu (LV – 9%), bezdarbu (LV – 9%) un izglītības sistēmu (LV – 8%). ES pilsoņi svarīguma ziņā secīgi ierindo starptautisko situāciju (ES27 – 10%), bezdarbu (ES27 – 10%), pensijas (ES27 – 9%), migrāciju (ES27 – 9%), izglītības sistēmu (ES27 – 8%), mājokļu jautājumu (ES27 – 8%) un valsts parādu (ES27 – 7%).

Salīdzinot ar 2022. gada vasaru, ziemā Latvijas pilsoņi salīdzinoši biežāk kā vienu no divām svarīgākajām problēmām, ar kurām šobrīd saskaras ES, ir norādījuši veselības aprūpi (+10 PP, no 14% uz 24%), nodokļus (+2 PP, no 11% uz 13%, nebūtisks pieaugums), valsts parādu (+3 PP, no 6% uz 9%, būtisks pieaugums), vidi un klimata pārmaiņas (+1 PP, no 1% uz 2%, nebūtiskas pieaugums), savukārt salīdzinoši retāk – izglītības sistēmu (-1 PP, no 9% uz 8%, nebūtisks kritums) un mājokļu jautājumu (-2 PP, no 4% uz 2%, būtisks kritums).

Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, 2023. gada ziemā gan Latvijas, gan Eiropas Savienības pilsoņi salīdzinoši biežāk kā vienu no divām svarīgākajām problēmām, ar kurām šobrīd saskaras ES, ir norādījuši bezdarbu (LV – +3 PP, no 6% uz 9%, būtisks pieaugums; ES27 – +1 PP, no 9% uz 10%, būtisks pieaugums), kā arī noziedzību (LV – +1 PP, no 1% uz 2%, nebūtisks pieaugums; ES27 – +1 PP, no 6% uz 7%, būtisks pieaugums).

Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, 2023. gada ziemā gan Latvijas, gan ES dalībvalstu pilsoņi salīdzinoši retāk kā vienu no divām svarīgākajām problēmām, ar kurām šobrīd saskaras ES, ir norādījuši cenu pieaugumu/ inflāciju / dzīves dārdzību (LV – -5 PP, no 61% uz 56%, būtisks kritums; ES27 – -1 PP, no 54% uz 53%, būtisks kritums), ekonomisko situāciju (LV – -2 PP, no 24% uz 22%, nebūtiskas izmaiņas; ES27 – -1 PP, no 20% uz 19%, būtisks kritums), energoapgādi (LV – -6 PP, no 23% uz 17%; ES27 – -3 PP, no 22% uz 19%), starptautisko situāciju (LV – -4 PP, no 15% uz 11%; ES27 – -2 PP, no 12% uz 10%).

Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, 2023. gada ziemā ES dalībvalstu pilsoņi salīdzinoši biežāk kā svarīgākās ES problēmas ir norādījuši pensijas (+2 PP, no 7% uz 9%), imigrāciju (+1 PP, no 8% uz 9%), izglītības sistēmu (+2 PP, no 6% uz 8%), mājokļa jautājumu (+2 PP, no 6% uz 8%), savukārt salīdzinoši retāk – vidi un klimata pārmaiņas (-1 PP, no 15% uz 14%), valsts parādu (-1 PP, no 8% uz 7%) un terorismu (-1 PP, no 2% uz 1%). Visos šajos rādītājos ir vērojams būtisks izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu.

3 Eiropas Savienības nākotnes prioritātes

Kopš 2022. gada vasaras ir pieaugusi Latvijas pilsoņu apmierinātība ar to, ka Latvijā darbojas demokrātija. Lielākā daļa jeb 62% 2023. gada ziemā ir apmierināti ar to, kā Latvijā darbojas demokrātija (+11 PP, no 51% uz 62%). Savukārt kopš vasaras būtiski samazinājies Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri nav apmierināti ar to, kā Latvijā darbojas demokrātija. 2023. gada ziemā tā domā aptuveni trešā daļa jeb 36% Latvijas pilsoņu (-11 PP, no 47% uz 36%).

Pusgada laikā ir pieaugusi Latvijas pilsoņu pārliecība par to, ka viņu viedoklis tiek ņemts vērā Eiropas Savienībā. Trešā daļa jeb 34% Latvijas pilsoņu 2023. gada ziemā kopumā piekrīt apgalvojumam par to, ka viņu viedoklis tiek ņemts vērā Eiropas Savienībā un, salīdzinot ar 2022. gada vasaras periodu, tā domājošo Latvijas pilsoņu īpatsvars ir būtiski pieaudzis (+6 PP, no 28% uz 34%). Savukārt nedaudz vairāk nekā puse jeb 57% Latvijas pilsoņu 2023. gada ziemā uzskata, ka viņu viedoklis Eiropas Savienībā netiek ņemts vērā, taču būtiski, ka kopš vasaras šis rādītājs būtiski samazinājies (-7 PP, no 64% uz 57%).

Savukārt pretējas izmaiņas ir vērojamas eiropiešu viedoklī. 43% eiropiešu piekrīt tam, ka viņu viedoklis tiek ņemts vērā Eiropas Savienībā (-3 PP, no 46% uz 43%, rādītājs ir būtiski samazinājies), kamēr 53% eiropiešu tam nepiekrīt (+3 PP, no 50% uz 53%, rādītājs ir būtiski pieaudzis).

Salīdzinot ar 2022. gada vasaras periodu, 2023. gada ziemā ir būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri ir apmierināti ar pasākumiem, ko koronavīrusa pandēmijas apkarošanai veic Eiropas Savienība (+6 PP, no 51% uz 57%), kā arī ir būtiski samazinājies neapmierināto Latvijas pilsoņu īpatsvars (-6 PP, no 40% uz 34%). Savukārt gan apmierināto gan neapmierināto ar pasākumiem, ko koronavīrusa pandēmijas apkarošanai veic ES, eiropiešu īpatsvars nav mainījies (attiecīgi 56% un 37%).

Tāpat, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, ir būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri ir apmierināti ar pasākumiem, ko koronavīrusa pandēmijas apkarošanai veic Latvijas valdība (+5 PP, no 40% uz 45%), savukārt ir būtiski krities neapmierināto īpatsvars (-4 PP, no 58% uz 54%).

Domājot par ES reaģēšanu uz Covid-19 pandēmiju, salīdzinot ar 2022. gada vasaru, ziemā ir būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri tic, ka ES nākotnē pieņems pareizus lēmumus (+6 PP,

no 59% uz 65%), savukārt ir būtiski samazinājies to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri tam netic (-7 PP, no 38% uz 31%). Eiropiešu viedoklis šajā jautājumā dinamikā nav mainījies. Tāpat kā iepriekšējā periodā, ES spējai nākotnē pieņemt pareizus lēmumus, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, tic 63% eiropiešu, savukārt netic – 34% eiropiešu.

4 Iedzīvotāju viedoklis par Krievijas iebrukumu Ukrainā

Latvijas pilsoņu vērtējums par to, kā uz Krievijas iebrukumu Ukrainā reaģēja Latvijas valdība, kopš 2022. gada vasaras nav būtiski mainījies. Lielākā daļa jeb 64% Latvijas pilsoņu 2023. gada ziemā ir norādījuši, ka ir kopumā apmierināti ar to, kā Latvijas valdība ir reaģējusi uz Krievijas iebrukumu Ukrainā (-2 PP, no 66% uz 64%). Savukārt neapmierināti ar Latvijas valdības sniegumu, reaģējot uz Krievijas iebrukumu Ukrainā ir 29% Latvijas pilsoņu (+1 PP kopš 2022. gada vasaras, no 28% uz 29%).

Savukārt Latvijas pilsoņu vērtējums par to, kā uz Krievijas iebrukumu Ukrainā reaģēja Eiropas Savienība, pusgada laikā ir mainījies. 59% Latvijas pilsoņu ir kopumā apmierināti ar to, kā uz Krievijas iebrukumu Ukrainā reaģēja Eiropas Savienība. Kopš vasaras ir pieaudzis šajā jautājumā apmierināto Latvijas pilsoņu īpatsvars (+6 PP, no 53% uz 59%) un krities nepamierināto (-7 PP, no 40% uz 33%). 2023. gada ziemā trešā daļa jeb 33% Latvijas pilsoņu ir kopumā neapmierināti ar to, kā uz Krievijas iebrukumu Ukrainā reaģēja Eiropas Savienība.

Lūgti novērtēt Eiropas Savienības veiktos pasākumus, reaģējot uz Krievijas iebrukumu Ukrainā, ekonomisko sankciju noteikšanai Krievijas valdībai, uzņēmumiem un privātpersonām, tiem piekrīt trīs ceturtdaļas jeb 75% Latvijas pilsoņu (+5 PP, no 59% uz 64%, salīdzinot ar 2022. gada vasaras periodu, 2023. gada ziemā rādītājs ir būtiski pieaudzis). Savukārt to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri nepiekrīt ekonomisko sankciju noteikšanai Krievijas valdībai, uzņēmumiem un privātpersonām, īpatsvars, salīdzinot ar iepriekšējo periodu ir būtiski krities (-8 PP, no 24% uz 16%).

Kamēr Latvijas pilsoņu vidū atbalsts Eiropas Savienības veiktajiem pasākumiem, reaģējot uz Krievijas iebrukumu Ukrainā, pieaug, pretēja tendence ir vērojama eiropiešu vidū. Ekonomisko sankciju noteikšanai Krievijas valdībai, uzņēmumiem un privātpersonām atbalstītāju īpatsvars eiropiešu vidū ir būtiski krities (-4 PP, no 78% uz 74%) un būtiski pieaudzis to eiropiešu īpatsvars, kuri Eiropas Savienības veiktajiem pasākumiem, reaģējot uz Krievijas iebrukumu Ukrainā, nepiekrīt (+4 PP, no 17% uz 21%).

Humānās palīdzības sniegšanai kara skartajiem cilvēkiem piekrīt absolūtais vairākums (91%) Latvijas pilsoņu (-1 PP, no 92% uz 91%, nebūtiskas izmaiņas) un tāds pat eiropiešu īpatsvars (91%, -1 PP, no 92% uz 91%, salīdzinot ar 2022. gada vasaru, 2023. gada ziemā rādītājs ir būtiski samazinājies). Humānās palīdzības sniegšanai kara skartajiem cilvēkiem nepiekrīt 4% Latvijas pilsoņu (nav izmaiņu pret iepriekšējo periodu) un 7% eiropiešu (+1 PP, no 6% uz 7%, rādītājs ir būtiski pieaudzis).

No kara bēgošo cilvēku uzņemšanai ES piekrīt absolūtais vairākums (88%) Latvijas pilsoņu (-1 PP, no 89% uz 88%, nebūtiskas izmaiņas

pret iepriekšējo periodu) un tāds par īpatsvars (88%) eiropiešu (-2 PP, no 90% uz 88%, rādītājs ir būtiski samazinājies). Savukārt tam nepiekrīt 7% Latvijas pilsoņu (rādītājs salīdzinot ar iepriekšējo periodu nav mainījies) un 9% eiropiešu (+1 PP, no 8% uz 9%, rādītājs ir būtiski samazinājies).

Latvijas pilsoņi un eiropieši kopumā ir par finansiāla atbalsta sniegšanu Ukrainai. Kopš 2022. gada vasaras Latvijas pilsoņu vidū pārliecība par finansiālā atbalsta sniegšanu ir augusi, bet eiropiešu vidū samazinājusies. 2023. gada ziemā finansiāla atbalsta sniegšanai Ukrainai piekrīt absolūtais vairākums (84%) Latvijas pilsoņu (+6 PP, no 78% uz 84%, salīdzinot ar 2022. gada vasaru, 2023. gada ziemā rādītājs ir būtiski pieaudzis) un vairākums (77%) eiropiešu (-4 PP, no 81% uz 77%, rādītājs ir būtiski krities). Savukārt finansiāla atbalsta sniegšanai Ukrainai nepiekrīt 10% Latvijas pilsoņu (-7 PP, no 17% uz 10%, rādītājs ir būtiski samazinājies) un 19% eiropiešu (+4 PP, no 15% uz 19%, rādītājs ir būtiski pieaudzis).

Pusgada laikā eiropiešu bažas par Krievijas iebrukumu Ukrainā kā apdraudējumu Eiropas Savienības drošībai ir nedaudz mazinājušās, taču Latvijas pilsoņu vidū tās ir pieaugušas. Teju absolūtais vairākums Latvijas pilsoņu (81%) un tāds pat īpatsvars eiropiešu (81%) piekrīt tam, ka Krievijas iebrukums Ukrainā ir apdraudējums Eiropas Savienības drošībai. Šāda pārliecība Latvijas pilsoņu vidū, salīdzinot ar 2022. gada vasaru, ir būtiski pieaugusi (+4 PP, no 77% uz 81%), bet ES dalībvalstu pilsoņu vidū samazinājusies (-2 PP, no 83% uz 81%). 2023. gada ziemā desmitā daļa jeb 11% Latvijas pilsoņu un 15% eiropiešu nepiekrīt, ka Krievijas iebrukums Ukrainā ir apdraudējums Eiropas Savienības drošībai.

Pusgada laikā ir pieaugušas Latvijas pilsoņu bažas par Krievijas iebrukuma Ukrainā radīto apdraudējumu Latvijas drošībai. Tam, ka Krievijas iebrukums Ukrainā ir apdraudējums Latvijas drošībai, 2023. gada ziemā piekrīt absolūtais vairākums jeb 81% Latvijas pilsoņu. Turklāt 2023. gada ziemā šis rādītājs ir būtiski pieaudzis, salīdzinot ar 2022. gada vasaras periodu (+5 PP, no 76% uz 81%). Savukārt apgalvojumam par to, ka Krievijas iebrukums Ukrainā ir apdraudējums Latvijas drošībai, 2023. gada ziemā nepiekrīt 13% Latvijas pilsoņu. Būtiski, ka salīdzinājumā ar vasaras periodu, tā domājošo Latvijas pilsoņu īpatsvars ir būtiski krities (-5 PP, no 18% uz 13%).

Līdzīgi kā Latvijas pilsoņu vidū, arī vairākums jeb 76% Eiropas Savienības pilsoņu piekrīt tam, ka Krievijas iebrukums Ukrainā ir apdraudējums viņu valsts drošībai, 2023. gada ziemā tam nepiekrīt piektā daļa jeb 20% eiropiešu. Kopš 2022. gada vasaras eiropiešu domas nav būtiski mainījušās.

Latvijas pilsoņu pārliecība, ka Eiropas Savienības līmenī būtu jāstiprina sadarbība aizsardzības jautājumos, kopš 2022. gada vasaras ir pieaugusi, savukārt eiropiešu vidū mazinājusies. Absolūtais vairākums jeb 87% Latvijas pilsoņu 82% Eiropas Savienības pilsoņu (82%) piekrīt tam, ka ES līmenī būtu jāstiprina sadarbība aizsardzības jautājumos. Pusgada laikā tā domājošu Latvijas pilsoņu īpatsvars ir pieaudzis (+5 PP, no 82% uz 87%), bet eiropiešu vidū samazinājies (-2 PP, no 84% uz 82%). Tam, ka sadarbība aizsardzības jautājumos būtu jāstiprina Eiropas Savienības līmenī, nepiekrīt vien 5% Latvijas pilsoņu un 12% etiopiešu.

KOPSAVILKUMS

Standarta Eiropabaroģmets 98 Ziema 2022 - 2023

Teju absolūtais vairākums jeb 82% Latvijas Republikas pilsoņu ir kopumā apmierināti ar savu dzīvi. Turklāt pusgada laikā ir būtiski pieaudzis ar dzīvi kopumā apmierināto Latvijas pilsoņu īpatsvars (+6 PP; no 76% uz 82%) un samazinājies neapmierināto īpatsvars (-6 PP, no 24% uz 18%). Šāds apmierinātības ar dzīvi līmenis ir tāds pats kā vidēji Eiropā, kur 85% pilsoņu ir kopumā apmierināti ar savu dzīvi.

Pusgada laikā nav būtiski mainījies Latvijas pilsoņu vērtējums par situāciju Latvijā kopumā. 41% Latvijas pilsoņu situāciju Latvijā vērtē kā kopumā labu (kritums no 43% uz 41%, par 2 PP), savukārt tāpat kā vasarā, arī ziemā 55% Latvijas pilsoņu situāciju Latvijā vērtē kā kopumā sliktu.

Latvijas pilsoņi pēdējo sešu mēnešu laikā savos vērtējumos par lietu virzību Latvijā ir kļuvuši mazāk kritiski. Ziemā trešā daļa jeb 33% uzskata, ka Latvijā lietas virzās pareizā virzienā.

Kopš 2022. gada vasaras Latvijas pilsoņu gaidas saistībā ar nākamajiem divpadsmit mēnešiem viņu dzīvēs kopumā ir kļuvušas optimistiskākas. Tautjāti par to, teju trešā daļa jeb 31% Latvijas pilsoņu uzskata, ka nākamais gads kopumā būs labāks.

Pusgada laikā nav novērojamas izmaiņas pilsoņu priekšstatos par svarīgākajām problēmām valstīs. Tā arī 2023. gada ziemā ne tikai Latvijas pilsoņu, bet visu eiropiešu redzējumā svarīgākā problēma, ar kuru pašreiz saskaras valstis ES, ir cenu pieaugums/ inflācija/ dzīves dārdzība.

Personīgajā līmenī, salīdzinot ar 2022. gada vasaru, ziemā izmaiņas pilsoņu priekšstatos par svarīgākajām problēmām nav novērojamas. Arvien divas svarīgākās problēmas personīgi, ar kurām pašreiz saskaras ne tikai Latvijas pilsoņi, bet eiropieši kopumā, ir cenu pieaugums/ inflācija/ dzīves dārdzība un veselības aprūpe.

Kamēr uzticēšanās līmenis Latvijas valdībai nav būtiski mainījies kopš 2022. gada vasaras, ir pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri uzticas Saeimai. Teju trešā daļa jeb 31% Latvijas pilsoņu 2023. gada ziemā norāda, ka uzticas Latvijas Republikas Saeimai. Savukārt valdībai 2023. gada ziemā uzticas aptuveni trešā daļa jeb 32% Latvijas pilsoņu, Latvijas valdībai neuzticas lielākā daļa – 61% Latvijas pilsoņu.

Kopš vasaras, 2023. gada ziemā ir būtiski samazinājies to eiropiešu īpatsvars, kuri uzticas Eiropas institūcijām, kamēr Latvijas pilsoņu vidū uzticēšanās līmenis Eiropas Parlamentam (EP), Eiropas Komisijai un Eiropadomei ir audzis. Nedaudz vairāk nekā puse jeb 57% Latvijas pilsoņu un teju puse (49%) eiropiešu ir norādījuši, ka uzticas Eiropas Parlamentam. Nedaudz vairāk nekā puse jeb 54% Latvijas pilsoņu un 46% ir norādījuši, ka uzticas Eiropas Komisijai. Līdzīgi 53% Latvijas pilsoņu un 46% eiropiešu ir norādījuši, ka uzticas Eiropas Centrālajai bankai un puse jeb 51% Latvijas pilsoņu un 43% eiropiešu ziemā ir norādījuši, ka uzticas Eiropadomei.

Kopumā 48% Latvijas pilsoņu un 42% Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu 2023. gada ziemā ir pozitīvs priekšstats par Eiropas Savienību.

Vissvarīgākā problēma, ar kuru šobrīd saskaras Eiropas Savienība, gan pēc Latvijas, gan pēc Eiropas Savienības pilsoņu domām ir cenu pieaugums/ inflācija/ dzīves dārdzība (LV – 56%, ES27 – 53%).

Pusgada laikā ir pieaugusi Latvijas pilsoņu pārliecība par to, ka viņu viedoklis tiek ņemts vērā Eiropas Savienībā. Trešā daļa jeb 34% Latvijas pilsoņu 2023. gada ziemā kopumā piekrīt apgalvojumam par to, ka viņu viedoklis tiek ņemts vērā Eiropas Savienībā.

Latvijas pilsoņu vērtējums par to, kā uz Krievijas iebrukumu Ukrainā reaģēja Latvijas valdība, kopš 2022. gada vasaras nav būtiski mainījies. Lielākā daļa jeb 64% Latvijas pilsoņu 2023. gada ziemā ir norādījuši, ka ir kopumā apmierināti ar to, kā Latvijas valdība ir reaģējusi uz Krievijas iebrukumu Ukrainā. Savukārt Latvijas pilsoņu vērtējums par to, kā uz Krievijas iebrukumu Ukrainā reaģēja Eiropas Savienība, pusgada laikā ir mainījies. 59% Latvijas pilsoņu ir kopumā apmierināti ar to, kā uz Krievijas iebrukumu Ukrainā reaģēja Eiropas Savienība.

Ne tikai Latvijas pilsoņi, bet arī Eiropas Savienības pilsoņi ir pārliecināti, ka Krievijas iebrukums Ukrainā ir apdraudējums viņu drošībai ne tikai savienības ietvaros, bet arī lokāli. Teju absolūtais vairākums Latvijas pilsoņu (81%) un tāds pat īpatsvars eiropiešu (81%) piekrīt tam, ka Krievijas iebrukums Ukrainā ir apdraudējums Eiropas Savienības drošībai. Tam, ka Krievijas iebrukums Ukrainā ir apdraudējums Latvijas drošībai, 2023. gada ziemā piekrīt absolūtais vairākums jeb 81% Latvijas pilsoņu. Vairākums jeb 76% Eiropas Savienības pilsoņu piekrīt tam, ka Krievijas iebrukums Ukrainā ir apdraudējums viņu valsts drošībai.

